

БӨЛІМ: ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛДАР

Қазіргі әлемдегі жалған жаңалықтар мен жалған ақпарат мәселесі

ЖАРИЯЛАНДЫ
03.03.2024

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/150758/>

Адилова Дильназ Сайранқызы

Қазіргі ақпаратқа қаныққан әлемде біз жалған жаңалықтар мен жалған ақпарат мәселесімен бетпе-бет келіп отырмыз. Бұл журналистикаға сын ғана емес, жалпы қоғамға үлкен қауіп.

«фейк жаңалықтар» — оқырмандарды алдау және қоғамдық пікірді манипуляциялау мақсатында жасалған жалған немесе бұрмаланған ақпараттық материалдар. Бұл жаңалық әртүрлі формада болуы мүмкін: фактілерді қарапайым бұрмалаудан бастап оқиғаларды толығымен жасақтауға дейін. Олар дәстүрлі бұқаралық ақпарат құралдары арқылы да, әлеуметтік медиа және онлайн платформалар арқылы да таралып, оларды одан да қауіпті және кең таралған етеді.

Фейк жаңалықтардың таралуының басты себептерінің бірі – қоғамдық пікірді манипуляциялау және саяси, экономикалық немесе идеологиялық болсын белгілі бір мақсаттарға жетуге ұмтылу. Көбінесе оларды билік немесе ықпал үшін күресте ақпаратты қару ретінде пайдаланатын топтар немесе жеке адамдар қолдайды.

Бұл процесте дезинформация да рөл атқарады. Бұл қоғамды адастыру немесе белгілі бір мекемелерге немесе басшыларға деген сенімге нұқсан келтіру үшін жалған ақпаратты қасақана тарату. Оны басқа елдерге немесе топтарға қарсы ақпараттық соғыс немесе гибридті шабуылдар құралы ретінде пайдалануға болады.

Фейк жаңалықтар мен дезинформацияның негізгі салдарының бірі – БАҚ пен қоғамдық институттарға деген сенімнің жойылуы. Адамдар өздері алған ақпаратқа сене алмаса, бұл хаос пен белгісіздік тудырады, бұл әлеуметтік жіктелу мен саяси тұрақсыздыққа әкелуі мүмкін.

Бұл проблемамен күресу үкіметтердің, бұқаралық ақпарат құралдарының, онлайн платформалардың және жұртшылықтың бірлескен күш-жігерін талап етеді. Халық арасында сыни ойлауды және медиа сауаттылықты дамыту, сондай-ақ әлеуметтік

желілер мен басқа да онлайн платформалардағы ақпаратты сүзу және тексеру алгоритмдерін жетілдіру қажет. Сондай-ақ әлеуетті шабуылдаушылар үшін оларды тартымды ету үшін жалған жаңалықтар мен жалған ақпаратты жасау және тарату үшін жазаларды күшейту маңызды.

Сайып келгенде, жалған жаңалықтар мен жалған ақпарат мәселесімен күресу демократия мен сөз бостандығының негізі болып табылатын еркін және ашық ақпараттық кеңістікті қамтамасыз етудің маңызды бөлігі болып табылады

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.